

*Doğada hiçbir şey tesadüfî değildir... Tesadüfî gibi görünen bir şey,
yalnızca bilgilerimizin yetersizliğindedir.
Spinoza, Ethics I*

Sayın Eberhard Van Der Laan,

Size bu mektubu Türkiye’de yaklaşık bir yıldır süren ve sizi yakından ilgilendirdiğini düşündüğümüz bir dava ile ilgili bilgi vermek için yazıyoruz.

Felsefe Günlerinin Onur Kurulunda bir bilim insanına bilimsel araştırması nedeniyle hakaret eden bir ismin yer alması ülkemizde ciddi tartışmalara yol açmıştır. Bizler bu seçimin uygun olmadığını düşünüyor ve sizi konu hakkında bilgilendirmeyi önemli buluyoruz.

“Kocaeli Üniversitesi X. Uluslararası Felsefe Günleri: Spinoza” etkinliğinde birlikte Onur Kurulu üyesi olduğunuz Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu’nun bir bilim insanına, yaptığı çalışmalar nedeniyle “ŞARLATAN” demesi üzerine açılmış bir davadan söz edeceğiz.

Kamuoyunda ŞARLATAN DAVASI olarak anılmaya başlayan bir dava.

Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı tarafından şarlatanlıkla suçlanan bilim insanı ise Kocaeli Üniversitesi (KOÜ) Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu.

Bilimsel bir etkinlikte onur kurulu üyesi olarak “onurlandırılan” bir belediye başkanı, bir bilim insanını niçin şarlatanlıkla suçlar ve bu hakkı kimden alır? Bunu anlayabilmek için Prof. Dr. Hamzaoğlu’nun çalıştığı konulara ve elde ettiği verilerin hangi çıkar çevrelerini rahatsız ettiğine bakmak gerekmektedir.

Kocaeli, Türkiye’nin ikinci büyük sanayi bölgesi olup, bölgede ciddi çevre ve sağlık sorunları yaşanmaktadır. Dilovası ise, Kocaeli sınırları içinde sanayi üretiminin en yoğun olduğu bölgelerden biridir ve Prof. Dr. Hamzaoğlu sorumluluk sahibi bir bilim insanı olarak Kocaeli genelinde yaşananların bir örneğini gösterebilmek için Dilovası ilçesindeki ölümlerin nedenlerini araştırmıştır. Bu araştırma sonuçlarına göre Dilovası’nda 100 ölümden 33’ü kanser nedeniyle olmaktadır. Prof. Dr. Hamzaoğlu ayrıca, Dilovası’nda 10 yıl ve daha uzun süre yaşayanlarda kanserden ölme riskinin daha kısa süre yaşayanlara göre 4.4 kat fazla olduğunu ve bu durumun kişilerin sigara alışkanlığından ve yaşından etkilenmediğini göstermişti.

(<http://journals.tubitak.gov.tr/medical/issues/sag-11-41-3/sag-41-3-1-1007-943.pdf>; kısa url: <http://goo.gl/Cm8ah>).

Prof. Dr. Hamzaoğlu, yaptığı çalışmalar sonucu hazırladığı raporlarda çözüm önerilerine de yer vermiştir. Bunlardan en önemlisi, bölgede sanayinin kapasite artışına müsaade edilememesi ve yeni sanayi yatırımlarının yapılmamasıdır.

Hamzaoğlu’nun çalışmaları kamuoyunda büyük ses getirdi. TBMM, 2006 yılında konu ile ilgili bir araştırma komisyonu kurdu ve Prof. Dr. Hamzaoğlu’nu dinledi. 2006 yılında yayımlanan TBMM raporunda Kocaeli bölgesinde yaşanan çevre kirliliği sorunları ve çözümleri konularına geniş yer verildi. Sağlık Bakanlığı Kansere Savaş Dairesi Başkanlığı da KOÜ Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı’na, Dilovası’nda ölüm nedenleri ile ilgili yeni

bir çalışma yapmayı önerdi. Prof. Dr. Hamzaoğlu ve arkadaşlarıyla ortak olarak gerçekleştirilen bu çalışmanın sonuçlarına göre de Dilovası'nda, 2000-2006 yılları arasındaki 100 ölümden 30.4'ünün kanser nedeni olduğunu saptandı. Sonuçlar üniversite, il yönetimi ve Sağlık Bakanlığı ile de resmî olarak paylaşıldı.

Tüm bunlara rağmen yeterli iyileştirme çabasının gözlenememesi, aksine bölgede kapasite artışının devam etmesi üzerine Prof. Dr. Hamzaoğlu, 2009 yılında yeni bir araştırma planladı. Hamzaoğlu'nun proje yöneticisi olduğu ve KOÜ Tıp Fakültesi Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları AD ve Tıbbi Genetik AD öğretim üyelerinin de araştırmacı olarak görev aldığı yeni proje, 2009 yılında başlatıldı ve KOÜ Rektörlüğü tarafından da bütçesinin tümü karşılanarak desteklenmesine karar verildi. Bu araştırmada çevre kirliliğinin yoğun olduğu Dilovası ile hemen hiç sanayi kuruluşu bulunmayan Kandıra ilçelerinin hava kirliliği ile havadaki tozlar da ağır metal varlığı açısından karşılaştırılması amaçlandı. Ayrıca söz konusu ilçelerde yaşayan gönüllü ve sağlıklı gebeler, gebelikleri boyunca izlenecek, doğum yaptıklarında ilk sütlerinden ve bebeklerinin ilk kakalarından örnekler alınarak bu materyallerde ağır metallerin varlığı ve miktarı araştırılacaktı. Projenin son bölümünde ise, bebekler 1.5 yaşına kadar izlenecek ve projenin tamamı 36 ay sonra, 2012 yılında tamamlanacaktı.

Dilovası ve Kandıra ilçelerinde gerçekleştirilen bu araştırmada annelerin sütünde Dünya Sağlık Örgütü tarafından tanımlanmış sınır değerlerin üzerinde ağır metaller saptandı. Söz konusu kirlilik bebekleri daha doğmadan, annelerinin karnındayken etkilemeye başlamaktaydı. Bunun bir göstergesi olarak Dilovası'nda doğan bebeklerin ilk kakasından alınan örneklerde kurşun, cıva, kadmiyum, arsenik, alüminyum gibi ağır metaller saptanmıştır. Tüm laboratuvar ölçümleri TÜBİTAK laboratuvarlarında gerçekleştirilmiştir.

Ekim 2010 tarihinde Kocaeli'ne, şehir merkezine çok yakın bir bölgeye, ilin dördüncü demir-çelik fabrikasının kurulacağı yolunda haberler duyulmaya başlandı. Yeni fabrikanın doğaya ve insana etkileri kamuoyunda yeni endişelere yol açtı. Konuyla ilgilenen gazetecilerden biri Ocak 2011 tarihinde, sanayiın insan sağlığına etkileriyle ilgili daha önce de araştırmaları bulunduğunu bildiği için, hem Kocaeli'deki son durumu hem de yeni bir demir-çelik fabrikasının olası sağlık etkilerini sormak için Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu ile görüştü. Prof. Dr. Hamzaoğlu da yürütmekte oldukları araştırma projesinin o zamana kadar elde edilmiş ölçüm ve test sonuçlarına göre havada ağır metallerin bulunduğunu, anne sütü ile bebeklerin ilk kakasında da bu ağır metallerin saptandığını söyledi. Bu bilgiler basında yer alır almaz, hem il hem de bakanlık yöneticileri tarafından hızlı bir inkâr çalışması başlatıldı. Önce, "böyle bir kirlilik yok" dendi. Arkasından, "proje henüz bitmedi, elinde veri yok, 'yalan' söylüyor" dendi. Sonrasında da, "tamamlanmamış projeye ilgili açıklama yapılamaz" iddiasında bulunuldu. Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı Karaosmanoğlu, birçok yazılı ve görsel basında Prof. Dr. Hamzaoğlu'nu "ŞARLATAN"lıkla itham etti. Bunun üzerine Prof. Dr. Hamzaoğlu, Kocaeli Cumhuriyet Savcılığı'na, kendisine hakaret edildiği gerekçesiyle Şubat 2011 tarihinde suç duyurusunda bulundu. Ayrıca tazminat davası açtı. Kocaeli Cumhuriyet Savcılığı başvuruyu yerinde bularak dosyayı Asliye Ceza Mahkemesine sevk etti. Mahkeme de Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı hakkında hakaret suçlaması ile kamu davası açtı. Bu dava sürmektedir. Davanın 4. Duruşması 26 Ocak 2012'de Kocaeli Adliyesi'nde görülecektir. Bu mektupla sizi bu Felsefe Günleri Sempozyumu'ndan önce, bu duruşmaya katılmaya, olanı biteni gözünüzle görmeye ve Dilovası'nın havasını solumaya davet ediyoruz.

Bu olaylar üzerine Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı da "halkta korku ve panik yaratıyor" suçlaması ile Prof. Dr. Hamzaoğlu'nun hapis cezası ile yargılanması için savcılığa suç

duyurusunda bulundu. Savcılık dosyaya görevsizlik kararı verip, 25 Mart 2011 tarihinde Kocaeli Üniversitesi Rektörlüğü'ne gönderdi. Rektörlük 12 Nisan 2011 tarihinde, Prof. Dr. Hamzaoğlu hakkında ceza soruşturması açtı ve bu soruşturma hâlâ sonuçlandırılmadı. Üniversite Rektörü "sonuçlanmamış ve bilimsel verilere dayanmayan açıklamalarda" bulunmak suçlaması ile Prof. Dr. Hamzaoğlu hakkında Kocaeli Üniversitesi Etik Kurulu'ndan görüş istedi. İçinde "Kocaeli Üniversitesi X. Uluslararası Felsefe Günleri: Spinoza" etkinliğinin düzenleyicisi ve Bilim Kurulu üyesi olan Prof. Dr. Sinan ÖZBEK'in de bulunduğu Etik Kurul, Onur Hamzaoğlu hakkında 'bilimsel özensizlik' kararı verdi. Ancak Prof. Dr. Hamzaoğlu, yaptığı çalışmaların sonuçlarını bağımsız bir etik kurulun incelemesi için Türk Tabipleri Birliği'ne başvuruda bulundu ve bağımsız olarak oluşturulan etik kurul, Onur Hamzaoğlu'nun hiçbir etik kusur işlemediği, aksine doğru ve önemli bir işlevi yerine getirdiği saptamasında bulundu, (http://www.onurumuzusavunuyoruz.org/index.php?option=com_content&view=article&id=157&Itemid=196&lang=en; kısa url: <http://goo.gl/S1fv2>).

Tüm bu yaşananların yanında bizler, Türkiye'nin farklı üniversitelerinde çalışan akademisyenler, Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu'nun toplumsal sorumluluk gereği yapması gerekenleri yaptığına inanan bilim insanları olarak, Prof. Dr. Hamzaoğlu'nun yanında yer aldık. Yaklaşık bir hafta gibi bir sürede kurduğumuz internet sitesi aracılığıyla 10.000'den fazla sayıda imza toplayarak Prof. Dr. Hamzaoğlu'nun yalnız olmadığını gösterdik. Bir tarafta siyasî ve ekonomik çıkarları insan sağlığının üstünde tutanlar var; diğer tarafta toplum sağlığı, onurlu bilim insanları ve Prof. Dr. Hamzaoğlu var. Prof. Dr. Hamzaoğlu ve Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı İbrahim Karaosmanoğlu arasında süren davanın her duruşmasında yüzlerce kişi mahkeme salonunun önüne gelerek Prof. Dr. Hamzaoğlu'na destek verdi ve vermeye de devam edecek.

Üniversite izin verdiği takdirde Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu, kamuoyunu bilgilendirdiği için 2-4 yıl hapis istemiyle yargılanacaktır. İnanması güç olduğu için bir kez daha yazmak istiyoruz; bir halk sağlığı profesörü kendi ilinin halkını çevre kirliliği ve bunun sonucu olan çok ciddi sağlık sorunları konusunda bilgilendirdiği için cezaevine konulmak istenmektedir. Oysa 1972 yılında Stockholm'de toplanan Birleşmiş Milletler Çevre Konferansında, 'insan, onurlu ve iyi bir yaşam sürmeye olanak veren nitelikli bir çevrede, özgürlük, eşitlik ve tatmin edici yaşam koşulları hakkına sahiptir' denerek çevre hakkı, bir insan hakkı olarak tanımlanmıştı. 1988 yılında ise akademik özgürlük üzerine Lima Bildirgesinde, 'akademisyenlerin devletten ya da herhangi bir başka kaynaktan gelecek müdahale veya baskı endişesini taşımadan işlevlerini yerine getirme hakkı' akademik özgürlük olarak tanımlanmıştır. Prof. Dr. Hamzaoğlu, ağır biçimde taciz edilmekte, bilimsel çalışma yapması ve bu çalışmaların sonuçlarını halka açıklaması engellenmek istenmektedir.

Türkiye kamuoyu bu tacize gereken cevabı verdi. Onur Hamzaoğlu, bu yıl Türk Tabipleri Birliği Nusret Fişek Halk Sağlığı Ödülü, Elektrik Mühendisleri Odası Hasan Balıkçı Onur Ödülü, KÜLTÜRÇEV Çim Adam Ödülü ve Green Prophet Çevre Kahramanı Ödülü aldı. Şimdi de üzerimize düşeni yapıyor ve sizi bilgilendirme görevimizi yerine getiriyoruz. Saygın bir bilim insanını, yalnızca ve yalnızca halk sağlığını düşündüğü ve çıkar çevrelerinin beklentileriyle tezat biçimde davrandığı için 'ŞARLATAN'lıkla suçlamaya cüret edebilen birinin onur kurulu üyesi olduğu bir etkinliğin yalnızca bilimselliği değil, meşruluğu da takdir edersiniz ki tartışmalıdır. Bir felsefe etkinliğinin böylesi bir etik skandalla malul olması kabul edilemez. Bizler 'Kocaeli Üniversitesi X. Uluslararası Felsefe Günleri: Spinoza' etkinliğine gölge düşüren bu olayı size, diğer onur kurulu üyelerine, bilim kurulu üyelerine ve etkinliğe

ilgi gösterecek tüm katılımcılara bildirmeyi mücadelemizin bir parçası olarak görüyor ve sizi bu konuda duyarlılık göstermeye davet ediyoruz.

Saygılarımızla,

Not: Konuyla ilgili ayrıntılı bilgiye,

<http://www.onurumuzusavunuyoruz.org/index.php?lang=en> adresinden

(kısa url: <http://goo.gl/wfQtx>) ulaşabilirsiniz.

Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu'nu destekleyen 10.000 kişi adına;

Prof. Dr. Cem Terzi (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. İzge Günal (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Feride Aksu (Ankara Üniversitesi)

Dr. Ali Özyurt (İstanbul Tabip Odası)

Yrd. Doç. Dr. Harun Balcıoğlu (Ankara Üniversitesi)

Dr. Nazmi Algan (İstanbul Tabip Odası)

Yrd. Doç. Dr. Dr. Cavit Işık Yavuz (Kocaeli Üniversitesi)

Doç. Dr. Murat Civaner (Uludağ Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Dr. Özgür Müftüoğlu (Marmara Üniversitesi)

Dr. Erkin Başer (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Araş. Gör. Emel Yuvayapan (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Ahmet Haşim Köse (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Fuat Ercan (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Mehmet Türkay (Marmara Üniversitesi)

Prof. Dr. Zuhale Okuyan (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Yüksel Akkaya (Gazi Üniversitesi)

Prof. Dr. Atilla Göktürk (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Beyza Üstün (Yıldız Teknik Üniversitesi)

Prof. Dr. L. Işıl Ünal (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Fatma Gök (Boğaziçi Üniversitesi)

Prof. Dr. Nilgün Toker (Ege Üniversitesi)

Prof. Dr. Tahsin Yeşildere (İstanbul Üniversitesi)

Prof. Dr. Ertan Yılmaz (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Prof. Dr. Gülhan Hoştürk Türkay (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. Sibel Özbudun (Hacettepe Üniversitesi)

Doç. Dr. Hakan Mihçı (Hacettepe Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Ferda Dönmez (Ankara Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Dr. Yasemin Özgün (Anadolu Üniversitesi)

Yrd. Doç. Dr. Dr. Esin Candan (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Araş. Gör. Aydın Arı (Dokuz Eylül Üniversitesi)

Dr. Meryem Kirođlu Kurtulmuş (Marmara Üniversitesi)

Öğr. Gör. Ersin Vedat Elgür (Dicle Üniversitesi)

Öğr. Gör. Aydın Gelmez (Dicle Üniversitesi)